

Het natuurwetenschappelijk wereldbeeld

A.J.Vijverberg@kabelfoon.nl

Vorig jaar vroeg een kennis mij of hij tomaten ook in zijn eigen tuin kon planten. Na enige discussie bleek zijn vraag samen te hangen met de vele katten in zijn tuin. Uitwerpselen van katten stinken, de wortels van de planten nemen die uitwerpselen uit de grond op, de tomatenvruchten bevatten dus de restanten van die uitwerpselen en zullen dus ook stinken. Vanuit de biologie geredeneerd, is het niet moeilijk om dit bezwaar weg te wuiven. Justus von Liebig (1803-1873) heeft ons geleerd dat de plant alleen mineralen uit de bodem opneemt. Het naar voren brengen van die oude kennis, zo dacht ik, moet in staat zijn om mijn vriend over zijn bezwaren heen te helpen.

Om de stelling over de opname van mineralen aan de gemiddelde burger uit te leggen is een hels karwei. Van wijn proef je toch ook van welke grondsoort deze afkomstig is? En alle wijntelers verbinden het unieke karakter van “hun” grond en “hun” klimaat met de kwaliteit van “hun” wijn. En Opperdoezer ronde zijn toch zo duur en zo lekker omdat er nergens anders die combinatie van kleigrond en zeelucht te vinden is dan op dat plekje in Noord-Holland? En je proeft toch meteen de versheid van grasboter? En tomaten uit de volleggrond zijn toch veel lekkerder dan de waterballen van substraat? Of niet soms? Over smaken schreef Pam het volgende¹:

“Kip smaakte vroeger naar kip, zoals een aardbei vroeger naar aardbei smaakte”, schreef Theodor Holman, “en tomaat smaakte niet naar water.”

Dat laatste heb ik zelf [Pam dus] ook altijd gedacht, tot ik las dat uit blindsmaktesten telkens weer blijkt dat mensen het verschil niet proeven tussen een industriële kastomaat en een tomaat, die biologisch is geteeld op koude grond.”

Elders schreef Pam in dezelfde column *“Vroeger is tricky business”*. Daar is geld mee te verdienen.

Het voorgaande, de discussie met mijn vriend en de column van Pam, maakt duidelijk dat de werkelijkheid van de consument een andere is dan de natuurwetenschappelijke

werkelijkheid zoals ook de politieke, de maatschappelijke werkelijkheid een andere is dan de economische of de natuurwetenschappelijke werkelijkheid. Pam mag zich dan door de blindsmaktesten hebben laten overtuigen. Ik denk dat dit niet geldt voor de gemiddelde consument.

Het verschil tussen de natuurwetenschappelijke en de maatschappelijke werkelijkheid kwam onlangs scherp naar voren in Frankrijk. “L’Agence Française de sécurité sanitaire des aliments” (Afssa), de Franse voedselautoriteit, heeft op verzoek van de Franse regering onderzoek gedaan naar de gezondheidsaspecten van de transgene maïshybride MON 810².

Het instituut concludeerde op 23 januari van dit jaar dat er aan deze hybride geen enkel gezondheidsrisico verbonden was. Tot de publicatie in Le Figaro bleef het rapport geheim. Voor die geheimhouding was een simpele reden: de conclusies kwamen de Franse regering niet uit, zeker niet op het moment van de publicatie in Le Figaro. Enkele dagen na die publicatie zou de EU een bijeenkomst houden over de gezondheidsaspecten van deze hybride.

“Als veredeling al niet ‘klassiek’ was zou het ongetwijfeld verboden worden.”

Waarom is en blijft de Franse regering tegen de toelating van deze hybride? Tussen de regering en een aantal maatschappelijke organisaties is “Le Grenelle de l’environnement” gesloten: een pact over het milieu³. Bij zo’n overeenkomst moet iedereen aan tafel wat krijgen. De Franse regering was er veel aan gelegen om de industrie rond kernenergie (bouw en exploitatie van centrales), de bloem, de “fluron” van de Franse industrie aldus Le Figaro, ongeschonden door het pact te slepen. “Voor wat, hoort wat” en dus kregen de “alternatieven” de verzekering dat de maïshybride MON 810 verboden zou blijven. “De experts” zo eindigt het laatst geciteerde artikel in Le Figaro, “hebben hun werk gedaan

COLUMN

buiten het zicht van de lobbies. Aan de politiek is het nu de beurt om niet te wijken voor de “demagogie”.

Niet gezondheidsrisico's maar milieurisico's zijn nu de redenen waarom de Franse regering zich verzet tegen het vrijgeven van de teelt van deze hybride. Het “voorzorgbegin-sel” is van stal gehaald en daarmee is alles tegen te houden. Een aantal lidstaten van de EU heeft zich gehaast om bij het Franse standpunt aan te sluiten.

Uit het voorbeeld blijkt, dat het natuurwetenschappelijke wereldbeeld één wereldbeeld is. De politieke of maatschappelijke werkelijkheid kan daar van afwijken. Dat laatste wereldbeeld geeft de doorslag in de politiek.

Ook cisgenese, met risico's die binnen de klassieke veredeling blijven⁴, wordt met het voorzorgprincipe tegengehouden. Als veredeling al niet ‘klassiek’ was zou het ongetwijfeld verboden worden.” Het stemt misschien droef, maar het is wel waar.

Referenties

- ¹ Pam, M., 2009. Vroeger smaakte kip ook niet naar kip. De Volkskrant, 12-02.
- ² Mennessier, M. & M. Perez, 2009. Le maÔs OGM est sans danger pour l'homme, selon l'Afssa. Le Figaro 12-02.
- ³ Thr ard, Y., 2009. Les OGM, une affaire très politiques. Le Figaro 12-02.
- ⁴ Anonymus, 2009. Gewasbescherming 40: 154.

COLUMN

*Gregor Mendel, grondlegger van de plantenveredeling.
Bron: Wikipedia.*